

2013.03.15-16

国際学術会議 第10回

文明のクロスロード

— 言語・文化・社会の諸相 —

10-шы өркениет жолы халықаралық

ҒЫЛЫМИ ЖИНАЛЫС:

ТІЛ, МӘДЕНИЕТ, ҚОҒАМ АСПЕКТІЛЕРІ

日時：2013年3月15日・16日

会場：カザフ国立大学（カザフスタン共和国アルマティ市）

主催：筑波大学、カザフ国立大学、筑波大学中央アジア事務所

10th International Conference on the

Crossroad of Civilizations:

Aspects of Language, Culture and Society

2.40	Kargina Anastassiya, Sustainable development in Kazakhstan: Clean energy	271
2.41	Дарья Ким, Политика Казахстана и Центральной Азии в сфере энергоресурсов: европейско-азиатская векторная полярность в ходе мирового экономического кризиса	276
2.42	Кукеева Ф.Т., ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИЕ ИНИЦИАТИВЫ ПРЕЗИДЕНТА Н. НАЗАРБАЕВА ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	282
2.43	Юрий Ли, Республики Казахстан в торгово-экономических отношениях с внешними партнерами	287
2.44	Malik Augan, Central Asia in Energy Cooperation with Countries of Northeast Asia	292
2.45	Медуханова Л. А., Мырзахметова А.М., Экономические интересы Казахстана в сотрудничестве с Японией	298
2.46	Мендикулова Гульнара Малбагаровна, Миграционная политика в суверенном Казахстане в 1990-2010-е гг.: достижения и проблемы	304
+	2.47 <u>Момынкулов Жанат, Ахметалиева Гүлшат.</u> Орталық Азиядағы көпұлтты қоғам және диаспора: Қазақстанда Түркия туралы қалыптасқан қоғамдық ой-пікір	312
2.48	Мовкебаева Галия, Энергетическое сотрудничество стран ШОС: проблемы и перспективы развития	318
2.49	Райхан Садыкова, Медеу Курмангали, Некоторые вопросы стратегии Японии в Центральной Азии: взгляд из Казахстана	325
2.50	Максут Самалдыков, Современные угрозы информационной безопасности в Республике Казахстан: правовое поле	330
+	2.51 <u>Сарбаева Роза.</u> Становление и развитие евразийской интеграции на постсоветском пространстве	335

**Орталық Азиядағы көпұлтты қоғам және диаспора:
Қазақстанда Түркия туралы қалыптасқан қоғамдық ой-пікір
(Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың халықаралық қатынастар факультетінде
жүргізілген социологиялық сауалнаманың нәтижелері)**

**Момынкұлов Жанат, Ахметалиева Гүлшат
(ҚазҰУ, халықаралық қатынастар факультеті)**

1. Кіріспе

Түркия мен Қазақстан өзара қарым-қатынастарындағы мүмкіндіктерді объективтік географиялық себептерге байланысты толық пайдалана алмай келеді. Екі елдің бір-біріне қаншалықты жақын екендігін осы зерттеудің нәтижелерінен анық көруге болады. Қазақстан мен Түркия Стратегиялық серіктестік туралы келісімге қол қойып, Түркі тілдес елдері саммиттеріне мұрындық болды, Түркі тілдес елдерінің ынтымақтастық кеңесін (Түркі кеңесі) құрды, түркітану ғылымын дамытуда бірқатар маңызды жобаларды іске асырды. Осы нәтижелер екі ел арасындағы қатынастардың келешегінің зор екендігін көрсетеді. Қазақстан – Түркияның Орталық Азиядағы ең басты сенімді сауда-экономикалық серіктесі. Қазақстанның тәуелсіздігін ең алғашқы болып мойындаған Түркия еліміз үшін экономикалық дамудың сәтті үлгісі бола алады. Ортақ тарихи, мәдени және рухани құндылықтар екі елдің қатынастарын белгілейтін негізгі фактор болып табылады. Түркияның капиталы, сауда және құрылыс компаниялары, білім беру мекемелері мен мәдени ұйымдары Қазақстанның, әсіресе, Астананың дамуында өзіндік маңызды үлес қосты. Елбасымыз Н.Ә. Назарбаев та Түркиямен ынтымақтасу мәселесіне ерекше көңіл бөледі.

90-шы жылдарда Түркияның көптеген ғылыми-мәдени ұйымдары Қазақстанды жан-жақты зерттеп, еліміз туралы өз қоғамдық пікірін қалыптастырды. Осы зерттеу Қазақстанда Түркия туралы қалыптасқан стереотиптік ой-пікірді анықтау жөнінен де, қазақстандықтардың түріктер туралы көзқарасын білу тұрғысынан да өте маңызды. Өкінішке орай, Қазақстанда қазіргі Түркия туралы күрделі және жүйелі түрде академиялық зерттеу жүргізетін ешбір ұйым жоқ десе де болады. Тіпті, әлемнің деңгейде жедел дамушы, аймақтық көшбасшы ел ретінде танылған Түркия туралы кейбір түркітанушылық зерттеулерді санамағанда бірде-бір ірі, кең көлемді ғылыми зерттеу жасалмады. Қазақстандықтар Түркияны көбінесе түріктің тауарлары мен өнімдері, телехикаялары, қызмет көрсету және туристік орындары, елімізге келіп қайтатын білім беру саласының өкілдері, құрылысшы және жұмысшылары арқылы таниды.

Қазіргі кезеңде де, Түркияның зерттеушілері Қазақстан туралы көп жазып, әртүрлі ғылыми жұмыстар жүргізіп жатыр. Дәсек те, аталмыш жұмыстардың көбісі зерттелінетін елдің тілі, ой-пікірі, мәдениеті, тарихы мен психологиясын үстіртін қарастырумен ғана

коғамдық ой-пікірдің жағымды екендігін анықтадық. Дәлірек айтатын болсақ, Түркия туралы он көзқарастардың жалпы көрсеткіші қойылған сауалдардың мазмұнына байланысты 65-85% құрап отыр. Түркияға қатысты жағымсыз көзқарастардың деңгейі 20-25% шамасында деп айта аламыз. Зерттеудің қорытындылары бойынша, ұлттық университетте оқитын қазақстандық жастарда Түркиямен жақындасу ниетінің өте жоғары екендігі анықталды.

Әдебиеттер

Ладзина Н. А. (2002) *Влияние национальной психологии на взаимодействие и поведение людей в организации: На материалах изучения казахов и русских в Республике Казахстан*. Автореферат диссертации на соискание учёной степени доктора психологических наук. Москва / Россия. 12-28. www.disserscat.com/content/vliyanie-natsionalnoi-psikhologii

Dr. Salih Akyürek. (2012) *Kazakistan'da Türkiye ve Türk Algısı*. Rapor No 44. Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi. Ankara / Türkiye. 15-31. www.bilgesam.com.tr

Данилевич Ю.И. (2001) *Влияние национальной психологии на поведение казахов в конфликтных ситуациях*. Автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата психологических наук. Москва / Россия. 7-25.

www.disserscat.com/content/vliyanie-natsionalnoi-psikhologii

(Момынқұлов Жанат / janatmom@bk.ru)